

### สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลพะเยา ประชากรเป็นพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาด้านการพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ของสภาการพยาบาล ปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างลาศึกษาต่อ จาก 9 กลุ่มงาน สังกัดกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลพะเยา จำนวนทั้งหมด 280 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก จำนวน 187 คน ใช้กรอบแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำของเบนนิส ซึ่งมีสมรรถนะภาวะผู้นำ 5 ด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่สอง เป็นแบบสอบถามสมรรถนะภาวะผู้นำตามแนวคิดของเบนนิส (2003) ที่ดัดแปลงโดย เรมวอล นันท์สุภวัฒน์ และอรอนงค์ วิชัยคำ (2548) ซึ่งมี ค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ .92 และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .84 ผู้ศึกษาได้หาความเชื่อมั่น เท่ากับ .78 และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือรายด้านดังนี้ ด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .51 ด้านความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .18 ด้านการสร้างควมไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .30 ด้านความคิดรวบยอด มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .28 และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .43 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย พิสัย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

### สรุปผลการศึกษา

#### 1. ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 35.93 ปี เป็นเพศหญิง ร้อยละ 97.86 เป็นพยาบาลประจำการ ร้อยละ 88.24 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 61.51 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 93.05 มีประสบการณ์ทำงานในระดับผู้ชำนาญการ ร้อยละ 80.75 และไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำและการบริหารการพยาบาลในระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา ร้อยละ 90.91

## 2. สมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลพะเยา

ผลการศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลพะเยา ในแต่ละด้าน พบว่า สมรรถนะด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 49.73 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 46.52 อยู่ในระดับต่ำมาก ร้อยละ 2.14 และอยู่ในระดับดีร้อยละ 1.60 สมรรถนะด้านความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.08 อยู่ในระดับต่ำร้อยละ 40.11 และอยู่ในระดับดีร้อยละ 4.81 สมรรถนะด้านการสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 50.80 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.32 อยู่ในระดับดีและระดับต่ำมาก เท่ากันคือ ร้อยละ 2.67 และอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 0.53 สมรรถนะด้านความคิดรวบยอด อยู่ในระดับต่ำร้อยละ 74.87 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 19.25 อยู่ในระดับต่ำมากร้อยละ 4.81 และอยู่ในระดับดีร้อยละ 1.07 และสมรรถนะด้านการคิดอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 48.66 อยู่ในระดับต่ำร้อยละ 45.99 อยู่ในระดับดีร้อยละ 3.21 และอยู่ในระดับต่ำมากร้อยละ 2.14

## 3. สมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลพะเยาในแต่ละด้านตามรายชื่อ

ผลการศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลพะเยาในแต่ละด้าน ตามรายชื่อ สมรรถนะภาวะผู้นำด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่กระทำบ่อยๆ ในการหาหนทางที่จะทำให้งานประสบผลสำเร็จ และยอมอุทิศตนเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ ร้อยละ 65.78 และมีพฤติกรรมที่แทบจะไม่เคยกระทำในการใช้พลังงานความสามารถของตนเองไม่เท่ากันในทุกๆ งาน ร้อยละ 62.57

สมรรถนะภาวะผู้นำด้านความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่กระทำบ่อยๆ ในการคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นก่อนที่จะลงมือดำเนินการใดๆ ร้อยละ 70.05 และมีพฤติกรรมที่กระทำนานๆ ครั้งในการมีอารมณ์คงที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ร้อยละ 55.61

สมรรถนะภาวะผู้นำด้านการสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมที่กระทำบ่อยๆ ในการช่วยผู้ร่วมงานเพื่อยกระดับผลการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ร้อยละ 68.45 และมีพฤติกรรมที่กระทำนานๆ ครั้งในการไม่ยอมเสียสละอุดมการณ์ ถึงแม้เป็นสิ่งที่ไม่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ร้อยละ 53.48

สมรรถนะภาวะผู้นำด้านความคิดรวบยอด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่กระทำบ่อยๆ ในการเปิดรับความคิดใหม่ๆ ของผู้อื่นและพยายามส่งเสริมความคิดเหล่านั้นโดยใช้กิริยาที่เหมาะสม ร้อยละ 72.19 และมีพฤติกรรมที่แทบจะไม่เคยกระทำในการแสวงหาทางเลือกต่างๆ ตลอดเวลา ร้อยละ 59.36

สมรรถนะภาวะผู้นำด้านการคิดอย่างเป็นระบบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่กระทำบ่อยๆ ในการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เพื่อช่วยให้ประเด็นปัญหาและโอกาสเห็นเด่นชัดขึ้น ร้อยละ 71.66 และมีพฤติกรรมที่กระทำนานๆ ครั้งในการ ไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างผิวเผินก่อน ถึงแม้ว่ายังไม่มี ความชัดเจนในสาเหตุของปัญหานั้น ร้อยละ 46.52

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพทุกด้านมีทั้งระดับต่ำ และระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านที่อยู่ในระดับต่ำ ต้องได้รับการพัฒนาอย่างรีบด่วน ส่วนในระดับปานกลางควร จะได้รับการพัฒนา เรียงตามลำดับความสำคัญ 3 อันดับแรก ดังนี้

1. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรจัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะการเป็นผู้บริหาร โดยใช้สมรรถนะผู้นำทั้ง 5 ด้าน ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ และผู้บริหารจะต้องเร่งสร้างสมรรถนะภาวะผู้นำทางด้าน

ความคิดรวบยอด ผู้บริหารควรนำไปวางแผนและสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในหน่วยงาน กระตุ้นให้พยาบาลวิชาชีพทุกคนได้แสดงความคิดเห็นในแนวทางการปฏิบัติงานที่แปลกแตกต่างไปจากเดิม โดยเปิดรับความคิดใหม่ๆ ของพยาบาลวิชาชีพตั้งแต่ระดับเริ่มต้นใหม่ จนถึงระดับผู้เชี่ยวชาญ และให้ทุนสนับสนุนในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ด้านการสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุน การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ส่งเสริมให้มีการมอบหมายงานให้พยาบาลวิชาชีพตั้งแต่ระดับเริ่มต้นใหม่ จนถึงระดับผู้เชี่ยวชาญ

ด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น ผู้บริหารควรเร่งสร้างสมรรถนะด้านนี้ โดยกระตุ้น และส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความกระตือรือร้นในการนำวิสัยทัศน์และเป้าหมายไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมให้มากขึ้น และมีการจัดทำคู่มือกำกับในการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติให้ชัดเจน ซึ่งการสนับสนุนวิสัยทัศน์ จะช่วยในการสร้างกรอบแนวคิด พฤติกรรม และทัศนคติของบุคลากรในองค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จะช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ซึ่งกำลังมีการเตรียมความพร้อมในการเยี่ยมเฝ้าระวังครั้งที่ 1

2. ผู้บริหารทางการพยาบาลสามารถนำแบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้านทรัพยากรบุคคล เช่น การคัดเลือกบุคลากรใหม่เข้าปฏิบัติงานได้ถูกต้องเหมาะสมกับตำแหน่งงานมากขึ้น การเลื่อนระดับปรับตำแหน่งงาน และใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. นำแบบสอบถามไปวัดและประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพซ้ำ เพื่อจะได้จัดอบรมได้ตรงกับปัญหาของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

#### ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพตามแนวคิดของเบนนิส
2. ศึกษาวิจัยกึ่งทดลองเกี่ยวกับสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพตามแนวคิดของเบนนิสโดยการเปรียบเทียบจากการประเมินก่อนและหลังการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำ
3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพตามแนวคิดของเบนนิสในโรงพยาบาลพะเยา